

Mottagare
Regionstyrelsen

Föreläggande från Mark- och miljödomstolen om yttrande enl. MB 16 kap. 4§ över Ran Vindpark, öster om norra Gotland

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att bifogat förslag till yttrande inges till Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen.

Sammanfattning

Region Gotland har förelagts av Nacka Tingsrätt att meddela om Region Gotland tillstyrker tillstånd för anläggande och drift av vindkraftspark Vindpark Ran i Östra Gotlandshavet inom Gotlands kommun, i enlighet med bilagd ansökan som Ran Vindpark AB har gett in till mark- och miljödomstolen. Enligt 16 kap. 4 § första stycket miljöbalken får tillstånd till en anläggning för vindkraft endast ges om den kommun där anläggningen avses att uppföras har tillstyrkt det.

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige är att kommunal tillstyrkan ges till denna ansökan. Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att ansökan är tillräckligt komplett för att den ska kunna ges kommunal tillstyrkan.

Regionstyrelseförvaltningen är positiv till att Vindpark Ran AB ges tillstånd till att uppföra ansökt vindpark på aktuellt område öster om Gotland i höjd med Slite.

Detta innebär inte ställningstagande till om ansökan, som i sin nuvarande form ännu inte är helt komplett, är förenlig med alla de miljö- och hänsynskrav som följer av tillämplig miljölagstiftning. Region Gotland kan i ett senare skede komma att begära komplettering av delar av ansökan.

Regionstyrelseförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen har samberett detta ärende, eftersom beslut i detta ärende, enligt reglemente även fattas i Miljö- och byggnämnden.

Ärendebeskrivning

Ärendet gäller tillstånd för anläggande och drift av Vindpark Ran i Östra Gotlandshavet inom Gotlands kommun. Region Gotland har begärt och fått anstånd, varför sista dag för att lämna yttrandet är den 28 november 2024.

Bakgrund

Företaget Ran Vindpark AB, ägd av energiföretaget OX2 tillsammans med Inka Investment Group, projekterar Vindparken Ran. Parken planeras bestå av 90–121 vindkraftverk samt tillhörande utrustning, på en plats cirka 12 km utanför Gotlands kust i höjd med Slite. Vindparken beräknas få en yta på upp till 327 kvadratkilometer (ungefär en tiondel av Gotlands landyta) och kan komma att bestå av 90 - 121 vindkraftverk med en högsta totalhöjd på 310 meter.

Vindparken Ran förväntas generera omkring 8 TWh el per år. OX2 AB planerar i ett något senare skede också för Energipark Pleione längre österut, inom svensk ekonomisk zon, men utanför territorialgränsen. Det är därför en gemensam miljökonsekvensbeskrivning upprättad för de båda parkerna. Denna förfrågan om kommunal tillstyrkan gäller dock bara vindpark Ran, som planeras inom det kommunala planområdet. För Pleione kommer andra tillstånd att behövas, däribland ett så kallat SEZ –tillstånd för att bedriva verksamhet inom Sveriges ekonomiska zon.

Region Gotland har i avgränsningssamrådet år 2023 ställt sig positiv till att vindpark Ran byggs, då den fyller ett nationellt behov av ökad eltillförsel och kan bidra på ett positivt sätt till regionens utveckling.

Koppling till fysiska planer

Översiktsplan

I Region Gotlands förslag till Översiktsplan Gotland 2040, ingår området där Ran planeras som nytt vindbruksområde, nr E17 norra Gotland, med krav på särskilda hänsyn. I områdets närhet finns föreslagna Natura 2000-områden enligt EU:s fågeldirektiv, riksintresse för totalförsvaret, påverkansområde väderradar och närhet till flygplats.

Områdets yta i Region Gotlands förslag till ny översiktsplan är, på grund av yrkesfiskets utpekade riksintresse, mindre än Energimyndighetens förslag i ”Förslag på lämpliga energiotvinningsområden för havsplanerna” (ER 2023:12). I den rapporten pekas området för Ran ut och sammanfattas som ett område med goda förutsättningar för etablering av havsbaserad vindkraft mot bakgrund av vindförhållanden, avstånd till land, vattendjup, låg konflikt med andra intressen såsom sjöfarten, elbehov och förutsättningar för elnätsanslutning. Det område som sökande föreslår för vindpark Ran följer Energimyndighetens förslag. Region Gotland ställde sig i sitt samrådsyttrande positiv till att det större området prövas.

Havsplan

I Havs- och vattenmyndighetens ”Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet”, Granskningsversion (dnr 2024-001194) från maj 2024 kallas området för Ö509 ”Utredningsområde energiotvinning”. Inledningsvis anges att det är påverkan på migrerande fågel som kräver vidare utredning, men sedan nämns fler hänsyn att beakta: Totalförsvaret, kulturmiljövården, Farledsmiljö., Fornlämningskoncentration, Höga naturvården, Fågelområde., m. m.

Urval av övriga aspekter

Närhet till Visby flygplats

Frågan om riksintresse MSA, d v s minimihöjd för säkra in- och utflygningar, för Visby flygplats är hanterad utan anmärkning i Bilaga B14, Flyghinderanalys

Påverkan på marina däggdjur

Påverkan på säl och tumlare beskrivs i avsnitt 7.2–7.6 i Miljökonsekvensbeskrivningen, MKB. Slutsatserna är att med de skyddsåtgärder som föreslås blir konsekvenserna inga eller försumbart små. Tumlare är känsliga för ljudstörning året runt, men sommarmånaderna får anses vara extra känsliga, då det sker parning och kalvning, då uppehåller sig Östersjöns tumlare i stor utsträckning på Hoburgs bank och Midsjöbankarna, inte i området för vindpark Ran.

Stöd till lokalsamhälle

Moderbolaget OX2 anger att de arbetar med olika former av ersättning och stöd till lokalsamhället sedan många år tillbaka i samtliga vindkraftsprojekt. Så kommer även ske för aktuellt projekt och OX2 undersöker för närvarande lämpliga former för detta som är anpassat till de lokala förhållandena.

Klimatpåverkan/ klimatnytta

Energi och materialåtgång beskrivs i avsnitt 7.15 i MKB. Luftströmmar berörs delvis i avsnitt 6.5 i MKB.

Fisket i området

Fiskerinäringens organisation, Swedish Pelagic Federation (SPF) är negativa till etableringen av havsbaserade vindparker, då de anser att trålfiske inte kan samexistera med dem och att vindpark Ran överlappar ett regionalt och nationellt viktigt fiskeområde för det pelagiska fisket.

Bilaga B12 om yrkesfisket i området anger att "strax norr om vindpark Ran, och även inom ett område i vindparkens nordöstra hörn, bedrivs ett mer intensivt pelagiskt trålfiske. Det yrkesfiske som skett inom parkområdet har under de senaste 20 åren landat omkring dubbelt så mycket fisk per ytenhet jämfört med omkringliggande områden. De genomsnittliga svenska fångsterna inom vindpark Ran uppgår till 684 ton fisk per år, vilket landas med omkring elva enskilda tråldrag. Sammanfattningsvis utgör delar av vindpark Ran idag ett aktivt yrkesfiskeområde i Östra Gotlandshavet. Parkområdet nyttjas av en eller flera av de sex licensierade yrkesfiskefartygen med trållkapacitet på Gotland. Sannolikt fiskar även svenska fartyg med annan hemmahamn inom vindpark Ran. Det fiske som bedrivs är klassat som storskaligt och är fokuserat på foderfisk med lägre fångstvärde än fisk för humankonsumtion."

Sill och skarpsill som fiskas i centrala Östersjön landas främst i Danmark och blir till fiskmjöl och fiskolja. Samtidigt har läget för sillen i centrala Östersjön blivit så akut att EU-kommissionen i fjol föreslog ett stopp för allt riktat sillfiske under 2024.

Annan fartygstrafik

Förbi parkområdet passerar trettioalet fartyg per dag i de närmsta fartygsstråken Ölands södra udde – Finska viken, Salvorev – Slite och Slite – Ölands södra udde. Trafiken väntas öka de kommande årtiondena. I bilaga B13.B Trafikanalys, utförd av SWECO, visas att tillräckliga säkerhetsavstånd mellan vindpark och fartygsstråk finns. I Bilaga B13.A Nautisk riskutredning dras slutsatsen att de exempellayouter som analyserats är acceptabla, givet att föreslagna åtgärder vidtas. Parkområdet anses därmed lämpligt. När slutlig layout ska fastställas rekommenderas en kompletterande nautisk riskanalys.

Fåglar, fladdermöss, marina däggdjur och övrig natur

Förutsättningar och påverkan på fågel och marina däggdjur berörs i kapitel 7.4 och 7.5 i MKB och i Rans Bilaga B.8 Artskyddsutredning fågel där verksamheternas påverkan på fåglar redovisas. Studier rörande fågel har genomförts från 2021 till 2023. Som grund för att beskriva förekomsten av sjöfågel har inventeringar från flyg och från båt genomförts i området för bägge parker. Radarstudier av migrerande fåglar har utförts från båt. Kumulativa effekter inklusive undanträngning beskrivs i MKB kapitel 10.

Under samrådet lyfte naturvårdande remissinstanser oro för sträckande fågel under vår och höst, eftersom området ligger i ett flyttstråk för sjöfågel och ett stort antal andra flyttande fågelarter, vidare ifrågasattes om etableringen är förenlig med EU:s artskyddsdirektiv, (artskyddsförordningen i svensk lag).

Påverkan på fladdermöss beskrivs i avsnitt 7.6 i MKB. Se även MKB bilaga B.9. Skyddsåtgärder beskrivs i kapitel 12 i MKB.

Påverkan på skyddad natur och riksintresse för friluftsliv beskrivs i MKB kapitel 3, 13 och i avsnitt 7.7. Resurshushållning beskrivs i MKB avsnitt 7.15.

Övrigt

Synbarhet redovisas genom Fotomontage och hinderbelysningslayout

De anslutningskablar som kommer att anläggas från vindparken till land prövas i särskild ordning i ett senare skede när anslutningspunkt på land har fastställts, men beskrivs översiktligt i denna MKB som följdverksamhet.

Avståndet mellan energipark Pleione och vindpark Ran kommer att vara cirka 20 kilometer. Sea Sapphire utvecklar "Herkules", samt "Skidbladner", två vindparker under utveckling cirka 14 km nordost om Pleione respektive 140 km norr om Pleione och fler parker planeras i Östersjön. Kumulativa effekter är dock svåra att ta hänsyn till i dessa tidiga faser

Konsekvensbedömningarna i MKB:n baseras på ett så kallat "worst case" där bedömningarna utgår från att den planerade verksamheten blir den största möjliga vad gäller höjd, buller, utbredning med mera, för att ta höjd för eventuella osäkerheter och inte underskatta påverkans omfattning. I realiteten bedöms påverkan och konsekvenserna bli mindre.

Lagkrav

För vindpark Ran krävs tillstånd enligt Miljöbalken 6 kap. 28–46 §§. Därför har en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tagits fram för vindparken. Samrådsredogörelsen, där intressenter yttrat sig över det tidiga samrådsunderlaget är en bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen.

Vid en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken ska artskyddsförordningen (2007:845) beaktas i miljöbedömningen.

För att uppföra vindparken krävs även tillstånd enligt 3 § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ("KSL") för nedläggning av undervattenskablar undersökning av kontinentalsockeln inför det. Den prövas av regeringen.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att MKB:n ger en god redovisning av vindparkens bedömda påverkan på de väsentliga miljöfaktorerna. MKB:n beskriver påverkan på klimat, bottenflora och bottenfauna, fisk, marina däggdjur, fågel, fladdermöss, ekosystemtjänster, riksintressen, Natura 2000-områden och kumulativa effekter med andra befintliga och planerade verksamheter i området. Inom social sektor beskrivs landskapsbild, rekreation och friluftsliv, kulturmiljö och marin arkeologi. Vidare beskrivs bedömd påverkan på yrkesfiske, sjöfart, luftfart, totalförsvarets intressen, risk och säkerhet, resurshushållning och materialutvinning. Parkens förväntade mycket stora produktion av förnybart producerad el under förväntad drift i omkring 40 till 45 år, kan påtagligt bidra till klimatomställningen, inte minst på Gotland. Tillsammans med de försiktighetsåtgärder som föreslås under anläggning och drift för att skydda djurliv, havsbotten och angränsande verksamheter, samt redovisade förslag på hur finansiering av den framtida avvecklingen tidigt ska säkerställas, är förvaltningens bedömning att parken ska tillstyrkas.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att prövningsförfarandet enligt miljöbalken ligger till grund för rättssäkerhet.

2. Ekonomiskt perspektiv

Företaget EQT Infrastructure VI, ett svenskt investmentbolag inom Wallenberg-sfären, med syfte att investera i infrastruktur och cirkulär ekonomin, är på väg att bli huvudägare till OX2 AB som i sin tur är moderbolag till det sökande företaget Ran Vindpark AB.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att tillgången till miljömässigt hållbar och förnybart producerad elenergi är till fördel för samhället och därmed för barnen.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömning, samma som för barnperspektiv

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Etableringen påverkar i hög grad landsbygden, visuellt och genom möjligheten till nya arbetstillfällen.

6. Klimat och miljöperspektiv

Nya vindkraftverk är värdefulla för att begränsad energianvändningens negativa klimat- och miljöpåverkan, förutsatt att de uppförs i enlighet med de miljö- och hänsynskrav som följer av tillämplig miljölagstiftning.

Beslutsunderlag

- RSF_Tj.skrRS2023__1743_Ran-vindpark_kommunal tillstyrkan_ 20240823
Bilagorna 19-42 . prel numrering enligt handlingens nummer i ärendet i diariet w3d3:
19. Föreläggande Aktilaga 5 Mål nr M 4916-24 gällande tillstånd för anläggande och drift av vindkraftspark Vindpark Ran i Östra Gotlandshavet, inkom 2024-07-05
21. Karta över verksamhetsområde inkom 2024-07-08,
22. Miljökonsekvensbeskrivning - Vindpark Ran, inkom 2024-07-05
23. Samrådsredogörelse inklusive bilagor, inkom 2024-07-05
24. Ran OWF, Underwater noise prognosis, Construction and operation, NIRAS
25. Ran OWF, Underwater noise, Geophysical survey, NIRAS, inkom 2024-07-05
26. Ran OWF – Note on underwater noise emission, Geotechnical survey activities, NIRAS"
27. Modellering av sedimentspridning från anläggningsarbetet av vindparken Ran, DHI
28. Bottenmiljön och havsbaserad vindkraft i Egentliga Östersjön, Vindpark Ran, Niras
29. Fisk i Östersjön och havsbaserad vindkraft, Vindpark Ran, NIRAS. inkom 2024-07-05
30. Marina däggdjur i Östersjön och havsbaserad vindkraft, Vindpark Ran, NIRAS
31. Bedömning av påverkan på fladdermusfaunan vid den projekterade havsbaserade vindparken Ran, inkom 2024-07-05
32. PM Kulturmiljö och landskapsbild, Bedömning av påverkan för kulturmiljövården samt landskapsbild, inkom 2024-07-05
33. Fotomontage och hinderbelysningslayout, Gisvis, inkom 2024-07-05
34. Desktopstudie marinarkologi, vindpark Ran, Nordic Maritime Group
35. Vindpark Ran, Yrkesfiske i Östra Gotlandshavet, NIRAS, inkom 2024-07-05
36. Nautisk riskutredning, Havsbaserad vindpark Ran, Sweco, inkom 2024-07-05
37. Trafikanalys, Havsbaserad vindpark Ran, Sweco, inkom 2024-07-05
38. Flyghinderanalys gällande uppförande av vindpark, Vindpark Ran, LfV
39. Teknisk projektbeskrivning Vindpark Ran, inkom 2024-07-01
40. Rådighetsmedgivande, inkom 2024-07-01
41. Behörighetshandlingar, inkom 2024-07-08
42. Mål nr M 4916-24 Begäran om anstånd, avsänt fr RG2024-07-08
43. Svar på begäran om ytterligare anstånd, inkom 2023-07-11

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet